

Соколовський Владислав Віталійович

Студент 4 курсу БП-2-19

Інститут права та сучасних технологій

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Науковий керівник: Коваль Ольга Миколаївна 

канд.юрид.наук, доцент, доцент кафедри приватного та публічного права,

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КІБЕРЗЛОЧИНИ

Інтернет - це глобальна мережа, що з'єднує мільйони комп'ютерів, відкриває широкі можливості для комунікації та обміну інформацією різного типу. Він породив новий вид соціальних відносин - віртуальні взаємодії, які впливають на розвиток багатьох сфер людського життя: від економіки і державного управління до мистецтва, науки та освіти. Однак, інтернет не лише сприяє позитивним змінам, але й створює негативні наслідки, зокрема кримінального характеру. Це включає порушення авторських прав, розповсюдження насильства, жорстокості та порнографії, торгівлю наркотиками, шахрайство та інші злочини, які можуть бути традиційними або специфічними для цифрового середовища.

Незважаючи на те, що злочинність в кіберпросторі вважається новим явищем, багато кіберзлочинів, пов'язаних з використанням високих технологій, можуть бути класифіковані як знайомі типи злочинів, наприклад, крадіжки, шахрайства та вимагання.

Кіберпростір можна визначити як цифровий простір для взаємодії між людьми за допомогою електронних інформаційних технологій. Це охоплює Інтернет, різні телекомунікаційні мережі, комп'ютерні системи та пристрої. Обмін інформацією тут здійснюється на основі уніфікованих стандартів і протоколів, які перетворюють первинну інформацію на продукт, доступний для інших користувачів.

Вивчення злочинів, вчинених у кіберпросторі, дозволяє виділити ряд специфічних характеристик цього простору, які використовують злочинці для досягнення своїх цілей. Віддаленість доступу до мети злочину гарантує транснаціональність таких злочинів, а швидкість створення, розповсюдження, зміни та знищення інформації сприяє ефективному приховуванню злочинних дій. Крім того, кіберпростір надає злочинцям відносну анонімність і можливість маніпулювати свідомістю конкретних осіб. Завдяки комунікативній природі кіберпростору, злочинці можуть організовувати злочинні групи та координувати свої дії. А недосконалість механізмів інформаційної безпеки та правової регуляції у кіберпросторі дозволяє злочинцям часто уникати кримінальної відповідальності.

Термін "комп'ютерний злочин" має широке значення і охоплює будь-які дії, при яких комп'ютер використовується як інструмент, ціль або засіб для вчинення злочину. У кримінальному праві злочини класифікуються за типом злочинної діяльності, а не за інструментом, яким вони були вчинені, на відміну від криміналістики. Враховуючи широке використання технологій в сучасному світі, проблема комп'ютерного злочину набула особливої актуальності на межі ХХ і ХХІ століть.

Більшість джерел виділяють дві основні категорії комп'ютерних злочинів: коли комп'ютер або інформація в ньому є ціллю злочину (згідно з Розділом ХVІ КК України) і коли комп'ютер використовується як засіб для вчинення злочину (згідно з традиційними статтями КК України, такими як 185, 190, 191).

Незважаючи на відсутність загальноприйнятого визначення кіберзлочину, його природа, способи вчинення, а також пов'язані з ним загрози та ризики вже добре досліджені. Це дозволяє розробляти та впроваджувати стратегії для протидії цьому виду злочину.

Варто зауважити, що швидкий розвиток інформаційних технологій призводить до появи нових послуг, включаючи ті, що пов'язані з фінансовою сферою. Це, у свою чергу, примушує злочинців постійно вдосконалювати свої навички та винаходити нові методи заробітку в кіберпросторі, які є незаконними.

Висновки. 1. Хоча не існує загальноприйнятого визначення кіберзлочину, його сутність та способи вчинення, а також загрози та ризики вже широко відомі, що дозволяє брати належні заходи для його протидії. Фактори, що стимулюють злочинців до вчинення кіберзлочинів, включають відсутність фізичного контакту з жертвою або фінансовою установою, анонімність, швидкість та низьку вартість злочину. 2. Інтернет-простір не лише став місцем для вчинення кіберзлочинів та одержання незаконних доходів, але й для легалізації цих доходів. Різноманітність кіберзлочинів та способів їх відмивання ускладнюють їх виявлення та розслідування. Відмивання грошей, отриманих від кіберзлочинності, можливе за допомогою традиційних способів переказу, таких як електронні платіжні системи та електронні гроші, а також за допомогою готівки, що залишається найбільш поширеним способом приховування незаконних доходів та їх вкладення. 3. Для протидії кіберзлочинам необхідно застосовувати комплекс правових, технічних, організаційних та інформаційних заходів, без визначення пріоритетності кожного з них.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про кіберзлочинність Статус Конвенції див. (994_789) { . *xn--80aagahqwyibe8an.com*. Процитовано 16 листопада 2019.
2. Д. В. Дубов (2014). Розділ 4. Забезпечення національних інтересів України в глобальному та національному кіберпросторах. *Кіберпростір як новий вимір геополітичного суперництва Монографія*. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень. ISBN 978-966-554-240-7.
3. Information interventions as a new dimension of Ukraine's cyber-vulnerability IV Diorditsa, AA Telestakova, OM Koval, OA Nazarenko... - *Linguistics and Culture Review*, 2021
4. Коваль. О. Актуальні питання інтелектуальної власності в Україні: Навчальний посібник / Коваль О. К, ФОП Л. Яцута, 2023